

ΚΡΙΤΙΚΗ

ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΙ

«Διὰ τὴν ὀνομασίην κανεῖς εἰλικρινῆς δὲν ἀρκεῖ νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν ἀλλὰ ἀπαιτεῖται νὰ τὴν λέγῃ μὲ μετριότητα καὶ χωρὶς ὑπερβολῆς».

Pascal (Lettre Province)

«Μέλι καὶ φαρμάκι» εἶνε ὁ τίτλος μᾶς καλοτυπωμένης ποιητικῆς συλλογῆς ποῦ ἔλαβα αὐτὴ τὴν ἐβδομάδα. Ὁ συγγραφεὺς τῆς, ὁ ὁποῖος εἶνε καὶ τακτικός συνεργάτης μας, δὲν εἶνε ἄγνωστος στὸ φιλολογικὸ κόσμον. Τὸ ὄνομά του φηγοῦράει πάντα σ' τοὺς περὶ ἐκλεκτοὺς ποιητικοὺς ἀνθῶνες. Κατάγεται ἀπὸ τὴν ξακουσμένη πόλιν τῶν Ἰωαννίνων καὶ γράφει πάντα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Γ. ΠΕΛΛΕΡΕΝ». Εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς περὶ ξακουσμένους χρονογράφους, διευθύνων ἀπὸ τοῦ 1909 μεγάλην Ἑπειρωτικὴν ἐφημερίδα. Γράφει πολὺ πολὺ ὁμορφα λογογραφήματα καὶ ἀκόμι ὁμορφώτερα ποιήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἕνα ἐντελὸς διαφοροτικὸν στυλ ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς ποιητάς. Ἡ θαυμασία αὐτῆ ποιητικὴ συλλογὴ ἡ ὁποία εἶνε ἀφιερωμένη «σ' τὴν μεγάλην σκιὰ τοῦ Βαλαωρίτη» ἔχει ὡς Preludio ἕνα ἔξοχον σονέτο βαθῦ σὲ ἔννοια καὶ ἀφθαστο σὲ μεγαλεῖο, τὸ ὁποῖο μᾶς δείχνει τὴν μεγάλην ἐκείνη δύναμιν μὲ τὴν ὁποία ὁ ποιητὴς χειρίζεται τὴν πέννα. Τὸ Preludio αὐτὸ, τὸ ὁποῖο δημοσιεύομεν ὀλόκληρον, δύναται νὰ παραβληθῇ ἀπαράλλακτα σὰν μιὰ λουλουδοπλεγμένη καὶ μυριοστόλοστη πόρτα ποῦ μᾶς ὀδηγᾷ σ' ἕνα εὐωδιασμένον καὶ μαγευτικὸν περιβόλι καλοπεριποιημένον, δείχνοντάς τὸν πολὺπειρον καλλιεργητὴν του.

ΚΟΣΜΟΣ

Odi profanum vidgus et arcea... (Oratios)

Μουγγό, βουβό ποτάμι, ποῦ κυλάεις μουγγά, θολὰ καὶ ἀκάθαρτα, φαρμάκι τὰ νερά σου, ἕνας Θεὸς καὶ Μοῖρα καὶ ἔβαλε μπροστά σου, μερόνυχτα νὰ σὲ κυτῶ ἀνυμνᾷ μου νὰ περνᾷς.

Ἡρώμεσ καὶ σαπίμα μισὸ τὴν ἀγκαλιὰ σου μέρα καὶ νύκτα-ἀνούρατος χαμάλης-νουβαλάνης καὶ ἂν κάποιος φρουρομανῆς βαρεῖται καὶ ἀγκομαχᾷς γερά κρατᾷς στερῆς πλάτες σου τὰ σάπια τὰ φορτιάσου.

Εἶνε φορτὸς ποῦ θάβει—μὰ δίχως ν' ἀμαρτήσω!—μὲ δίκην ὀργῆς τὸ διάβα σου πικρὰ νὰ βλασφημῆσω Μ' ἄλλοίμονο! τὸ ῥέμα σου καὶ ἀπὸ ναοὺς περνᾷ..

Καὶ στὰ σαπίμα ἀνάμεσα-τὸ ξέρω-πῶς κυλᾷ καὶ κάποιον ἄγιον ὀμορφῶν νοήματα οὐρμένα. Καὶ ἂν εὐφημῶ, χάρις οὐδὲν χρώστα, καὶ ὄχι σὲ μένα!

Καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ ποιήματα τοῦ

Γ. ΠΕΛΛΕΡΕΝ εἶνε γραμμένα μὲ μιὰ ἐξαιρετικὴν χάρι ποῦ δύσκολα τὴν βρῖσκει κανεὶς σ' τὴ σύγχρονη νεοελληνικὴ ποίησι. Ἡ γλῶσσά του εἶνε καθαρὴ δημοτικὴ μὲ μερικοὺς τοπικοὺς ἰδιοτισμοὺς. Ὁ ποιητὴς κατορθώνει νὰ σαγηνεύῃ ὅποιον ἤθελε διαβάσει τὰ ἔργα του καὶ ἀρέσει γενικῶς εἰς ὅλους.

Ὁ πολὺς RIHTER καὶ ὁ ALFRED MUSSET λέγουν «διὰ νὰ εἶναι κανεὶς δυνατὸς ποιητὴς πρέπει νὰ ἀρέσῃ σ' τοὺς πολλοὺς συγχρόνους δὲ καὶ σ' τοὺς ὀλίγους». Ἐνας λοιπὸν ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ ἀρέσουν εἰς ὅλους εἶναι καὶ ὁ δυνατὸς συνεργάτης Γ. ΠΕΛΛΕΡΕΝ.

Ἔργα τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ εἶναι καὶ τὰ ἔξῃς. Μία θαυμασία ποιητικὴ συλλογὴ «PIMES», πρῶτο βγῆκε τὸ 1915, εἶναι δὲ ἀφιερωμένη, σ' τὸν Κωστῆ Παλαμᾶ καὶ τὴν ἔχει κριτικᾶρει ὁ ἴδιος σ' τὸ «Νουμᾶ». Τὸ 1906 ἐδόθησαν σ' τὴ σκηνὴ τὸ «ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΠΕΡΙΔΑΙΡΕΟ» δραματικὸν παραμῦθι ἐπιανεμένο ἀπὸ τὸν Ν. Πολίτη σ' τὸ διαγωνισμὸ τοῦ Πανεπιστημίου 1906, ὡς ἔργον ἐγκλειόν σ' τὴν ἀπλότητα τῆς οἰκονομίας του πολλὴν τέχνην καὶ μεγαλεῖο. Τὸ 1909 δημοσίευσεν σὲ ὄρατο καὶ κομφοδεμένο τομίδιον «ΤΑ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙΑ» ποιητικὴ συλλογὴ ἀφιερωμένη σ' τὸν Πρύτανι τῆς Ἑλληνικῆς διηγηματογραφίας Α. Παπαδιαμάντη. Τὸ 1910 ἐτύπωσεν τὸ «ΝΤΕΛΗ ΟΡΜΑΝ» (ὁ λόγος τοῦ τρελλοῦ) ἕνα ὄρατότατο καὶ ἐπικολυρικὸν διήγημα ἐγκλειόν σ' τῆς σελίδες του ἀφθαστο μεγαλεῖο. Γιὰ τὰ δαχτυλίδια σ' τὸ ἄλλο φύλλον δὲ χαράξω λίγες γραμμὰς καὶ

«Ε Γ Ω»

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Ἡ Πέννα

Ἀνάθεμά τιν γιὰ πέννα, εἶναι καὶ αὐτὴ ἕνα μαρτύριον φοβερὸν, εἶνε καὶ αὐτὴ ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐλαττώματα ποῦ τυραννοῦν μὲ τὰς τέρφεις τὸν σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, εἶναι σὰν τὸ ὄψο, σὰν τὸ κοινάκι, σὰν τὸ κρασί, σὰν τὸ τοιγάρο, σὰν τὴς γυναίκας, σὰν τόσα καὶ τόσα ἄλλα εὐχάριστα, ἀλλὰ καταστρεφτικὰ ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα μασιάζουν τὴν ἀνθρωπότητα. pin vizio pin piacere λέγουν οἱ Ἴταλοι δηλαδή ἕσα περισσότερα ἐλαττώματα ἔχει τις, τόσων περισσότερων τέρφειν ἀπολαμβάνει.

Μὰ ἡ πέννα παρέχει τέρφεις; Νομίζω ὅτι ὁ ἔχων μέσα στὴν ψυχὴν του τὸ ἐλάττωμα τῆς πέννας τέρπεται γράφων, πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸν καπιζόντα, ἀλλὰ τί λέγω; κάπνισμα καὶ πέννα, εἶνε δύο ἐλαττώματα στενότατα συνδεδεμένα, ὅπως ὁ μεζὲς μὲ τὴν μύτρα καὶ μὲ τὴν μαστύχα, ὅπως χωρὶς μεζὲ δὲν τραβιέται ἡ μύτρα καὶ ἡ μαστύχα. ἔτσι καὶ ἡ πέννα δὲν τραβιέται χωρὶς τοιγάρο, κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην, ἡ πέννα τέρπει τὸν τυλιτάντε δημοσιογράφον, ὅταν τοῦ ἔρχεται ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ ὀιστρος διὰ νὰ γράψῃ, ὅσον τέρπει οἰονδήποτε ἄλλο ἐλάττωμα τὸν ἐλαττωματιάν, ἡ τέρφεις ὁμως τῆς πέννας εἶνε στιγμιαία ὅπως ὄλαι αἱ τέρφεις, αἱ δὲ συνέπειαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς εἶνε βαρύνταται καὶ διαρκεῖς, ὅπως καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν λοιπῶν ἐλαττωμάτων.

Ὅποιος γράφει, εἰς γράφει καλὰ ὅταν γράφει, τὸν διαβάσουν οἱ ἀναγνώσται του, καὶ εἰς γράφει

ΜΑΓΙΑΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Πῶς εἶν' ἡ φύσις γελαστή καὶ ὁ ἥλιος λαμπερίζεε Παντοῦ τραγοῦδι' ἀκούγονται καὶ ἀνθίζον τὰ κλαριά σὲ κάθε στήθος ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἡδονὴ σκορπίζει νέα ζωὴ δόλοιστη μὲ χάρι καὶ εὐωδία!

Ἀγάπη! Σὰν τὸ σύγγραφο σὴν δύο χρυσομένη! μὲσ' τῶν ἀγρῶν τὴν ἀνθηα σκορπίζει περισσὴ. Πῶς σ' ἀγαπῶ, κοπέλλα μου, πῶς λάμπεις μαγεμένη, πῶς τὸ τρελλὸ τὸ βλέμμα σου μ' ἀγάπη μὲ θωροεῖ!

Ὅπως λατρεύουν τὴν χαρὰ καὶ τ' ἄσματα τ' αἰθῶνα, ὅπως τὰ λουλουδιὰ ἀγαποῦν τὴν ἀδρα τῆς ἀγῆς, ἔτσι καὶ ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ, ... θὰ σ' ἀγαπῶ αἰώνια μὲ θῆκη ἀνατάλαστη ἀγάπης περισσῆς!

Θάρρος, χαρὰ, νεότης, ζωὴ καὶ εὐτυχία στὰ νέα τραγοῦδάκια σου ὀλόκληρη χρυσοκῶ! Εἶν' οἱ χοροὶ σου ποῦ σκορποῦν παντοῦ τὴν εὐδυνία Νὰ ζῆσῃς πάντοτε εὐτυχῆς, ἀγάπη μου, ποθῶ!...

I. B. ΦΟΝ ΓΚΑΤΕ (GOETHE)

Μεταφραστὴς ΠΑΝ. Κ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΣΩΝΕΤΑ ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΝΑΣ

ΙΣΡΑΗΛ

Ἀμαρτωλὴ μητέρα στοῦ Ναζωραίου τὴ χάρι προσήλωσες τὸ νοῦ σου καὶ ἄλλ' σου τὴ στοργὴν χάριτες σὲ γινὸ σου, τῆς ἀμαρτίας βλαστῶσι, ποῦ βγῆναι ἀπὸ τὰ σπλάγχνα ἐνὸς Ἑβραίου γῆ.

Στὴ πίστη ἀναθρεμμένο, τὸ νόθο παλλητάρι καὶ στῆς χριστιανωσύνης τὴ καθαρὴν πηγὴν, τραγὴ ἀπὸ σένα ἀγάπη γιὰ τὸ χριστὸ εἶχε πάρει καὶ ἀπ' τὸν Ἑβραῖο πῆρε τὸ πεισμά, τὴν ὀργή.

Νὰ ἡ μοῖρα ἡ κυβερνήτρια τοῦ κόσμου ἡ ἀνοικτομάτα τὸν φέρνει στοῦ πατέρα τοῦ Ἑβραίου ἐμπρὸς τῆς τραγῆς καὶ ἀπ' τὰ δικάσου χεῖλη μαθαίνει τὴν ἀλήθειαν.

Δὲν μπόρεσε στῆς μοῖρας τὸ σάλο νὰ παλαίψη καὶ πάει τυφλὸς σ' στῆς πίστης τὴν ριζωμένη ἀκρίβεια, θυσία τραγὴ τοῦ κόσμου τὰν ἄξια παραμυθία.

ΝΙΚΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ἀστεία γελοῦν εὐχαριστοῦντα πρὸς στιγμὴν καὶ ἀμέσως λησμονοῦν καὶ τὸ ἀστεῖον καὶ τὸν συγγραφέα, ἐπειδὴ ὁμως ἐκεῖνος ποῦ γράφει χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ εἶνε δυνατὸν νὰ πειράξῃ καὶ κανένα. ἐκεῖνος ὁ πειραχθεὶς δὲν λησμονεῖ εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντα τὴν σάτυρον, τὸ γελοῖον, ἢ τὸ σκόμμα, καὶ γίνεσθαι ἐχθρὸς ἀφανῆς. ὁ ὁποῖος εἰς πᾶσαν περιστάσειν εἶνε ἔτοιμος νὰ βλάψῃ τὸν ἔχοντα τὸ ἐλάττωμα τῆς πέννας, καὶ οὕτως ὁ γράφων δημοσοργεῖ καθημερινῶς ἐχθροὺς τοιοῦτους, τοὺς ὁποῖους δυστυχῶς δὲν γνωρίζει, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ προφυλαχθῇ ἐξ αὐτῶν, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ καθὲ ποῦ πιάσω τὴν πέννα μου τὴν ἀναθεματίζω τὴν πετάω, ὅπως πολλὰκις ἐπέταξα καὶ τὸ τοιγάρο, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ κάλιν κύπτω ταπεινῶς ἐνώπιόν τῆς, ὅπως καὶ πρὸ τῆς καπνοθήκης μου.

Γ. Κ. ΔΑΣΚΑΡΑΤΟΣ